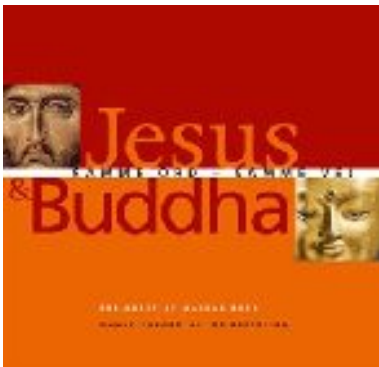

Jesus og Buddha – samme ord, samme vej?

Troen på at der findes andre veje til Gud end gennem Jesus er ikke voldsomt fremmed for nutidig kristendom. I foråret gav synspunktet imidlertid anledning til en del debat det folkekirkelige landskab. Diskussionen i sig selv er gammel, og den er ført mange gange i kirkens historie. Spontant opstår den, hvor kristne møder mennesker med en anden tro og lader sig forundre over en etik og en levende tro, som i en umiddelbar åben kontakt ikke opleves væsentligt forskellig fra ens egen.

Er man ud af grundlæggende livsholdning først og fremmest opmærksom på det, der gør mennesker forskellige fra hinanden som individer eller som grupper, er der en indlysende risiko for, at møder af enhver art ender i diskussioner, der i sidste ende kan blive så heftige, at det fører til krig. På den måde har menneskers identifikation med nationalstaten – og ikke med menneskeheden – kostet millioner af døde. Lever man imidlertid med opmærksomhed på det faktum, at vi er borgere på en klode beboet af mennesker med samme basale livsvilkår og rettigheder, og har man derfor implicit respekt for andres indsigt, vil nysgerrighed og udveksling kunne føre til gensidig udvikling og vækst.

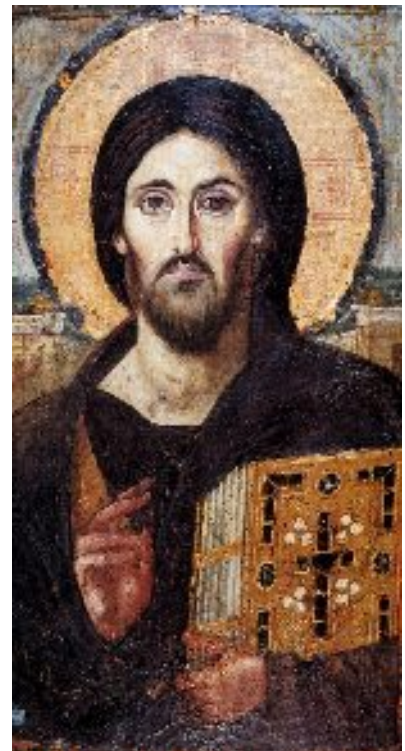

Jeg fik selv fået anledning til at gøre denne overvejelse, fordi jeg blev medarbejder på oversættelsen af en bog af den i USA meget anerkendte nytestamentlige forsker Marcus Borg: "Jesus and Buddha. The Parallel Sayings" (dansk: "Jesus og Buddha. Samme ord - samme vej." Forlaget Pressto). Marcus Borg, der har skandinaviske rødder og er udgået fra luthersk tradition, har været en af de drivende kræfter i det stort anlagte forskningsprojekt "The Jesus Seminar" - den nye Jesusforskning, som i opposition til kristen fundamentalisme fra midten af firserne har inspireret til nytænkning af de forestillinger, vi gør os om den historiske Jesus: hvad han mente om sig selv, og hvor meget – eller hvor lidt – af

det, der tillægges ham, han måske har sagt.

Denne nye Jesus-forskning har ønsket at give plads til andre og mere universelle Jesus-billeder end dem, der er knyttet til bestemte konfessioner eller til tidligere tiders forståelse. Og man har gjort det i erkendelse af, at vi alligevel og uundgåeligt vælger de aspekter ud, som passer til vores eget liv og nutidens syn på verden. Der findes ikke ét universelt og sandt Jesusbillede, men et "multivers" af Jesus-opfattelser. For Marcus Borgs vedkommende har det affødt en række bøger, hvor han argumenterer for, at Jesus må betragtes som en jødisk mystiker: Et menneske, der havde oplevet et fuldstændig omvæltende møde med det hellige, med Gud, og hvis anliggende det blev at formidle indsigten om dette møde til ikke bare sin samtid eller sit folk, men til menneskeheden. Derfor er det

afgørende vigtigt for Borg at skelne denne Jesus – en mystiker og visdomslærer - fra det billede, som gennem klassisk kristentro tegnes af et guddommeligt væsen – en guds søn, som er inkarneret i denne fysiske verden og efter sin død vender tilbage til himlen.

Mystiker er også Buddha i dette perspektiv. Han har oplevet et tilsvarende omvæltende møde med det hellige og har grundlæggende draget de samme konsekvenser som Jesus. Selv om de levede i meget forskellige kulturer og deres liv formede sig afgørende forskelligt, vil man derfor i essensen af deres lære kunne iagttage en række overraskende paralleller. Begge har tydeligvis det anliggende at hjælpe mennesker fri fra at være bundet til lidelse, begge vil radikalt forandre menneskers sociale relationer, og begge viser mennesker hen til indre forvandling – og de kalder det begge for ”vejen”. Denne lære forstår Marcus Borg som visdom: En verdensomstyrtende visdom, der vil forvandle menneskeheden, og som underminerer og udfordrer de traditionelle måder at leve på. I forhold til samfundet og til etablerede sociale magtstrukturer er der tale om en decideret undergravende visdom. Det nye er så radikalt i sin fordring om frihed, at de gamle former for magt ikke kan bestå. Men denne visdom berører også menneskets indre, og både Jesus og Buddha underviste i

menneskesindets forvandling.

Disse grundlæggende paralleller i Jesu og Buddhas anliggende har udfordret Borg til at udgive den omtalte bog, hvori han stiller citater af Jesus og Buddha ved siden af hinanden – for ukommenteret at lade dem tale til os og med hinanden. I grunden er det mængden af paralleller (der er 100 i bogen), der gør det stærkeste indtryk, men her er et lille udvalg:

Budet om kærlighed:

Jesus: ”Dette er mit bud, at I skal elske hinanden, ligesom jeg har elsket jer. Større kærlighed har ingen, end den, der sætter sit liv til for sine venner.”

Buddha: ”Ligesom en mor med fare for sit eget liv vil beskytte sit eneste barn, skal du udvikle en grænseløs kærlighed overfor alle væsner. Lad dine tanker om grænseløs kærlighed gennemtrænge hele verden.

Om fattigdom:

Jesus: ”Salige er I som er fattige, for Guds rige er jeres.”

Buddha: ”Lad os leve lykkeligt, idet vi intet ejer, lad os hente næring fra glæden, ligesom de strålende guder.”

Om at tro:

Jesus: ”Har I en tro som et sennepsfrø, kan I sige til dette bjerg: ”Flyt dig herfra og gå derhen!” og det ville flytte sig. Og intet vil være umuligt for jer.”

Buddha: ”En munk som mestrer koncentration, kan spalte Himalaya i to.”

Kaldet til at tale:

Jesus: ”Efter at Johannes var blevet sat i fængsel, kom Jesus til Galilæa og prædikende Guds evangelium og sagde: ”Tiden er inde. Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet.”

Buddha: ”For at dreje dharma-hjulet drager jeg til byen, for at slå på udødelighedens tromme i en verden, som er blevet blind ... Lykkeligt er det, at den oplyste har vist sig, lykkelig er belæringen om sandheden.”

Om ufrihed:

Jesus: ”Enhver, som gør synden, er syndens træl.”

Buddha: ”Et menneske, der er besat af begær, kryber som en hare, der er fanget i en snare.”

Set fra Marcus Borgs position betyder de mange overraskende ligheder mellem Buddha og Jesus ikke, at kristendom og buddhisme er identiske – eller er næsten ens. Buddhismen og kristendommen er lige så forskellige som de kulturer og traditioner, de er indlejret i.

Dog har de begge deres oprindelse i erfaringen af det hellige – primært gjort af grundlæggerne Jesus og

Buddha, men bekræftet af utallige efterfølgere.

Ligheden i den visdomslære, der udspringer af dette møde, peger ud over deres særlige tid, tradition og kultur. Den peger på noget, der kan være en universel ensartethed i de erfaringer og de konsekvenser, der udspringer af et autentisk møde med det hellige.

Når der findes paralleller, der findes mellem religioner, især når det gælder spirituelle erfaringer og læren om ”vejen”, er det et fingerpeg om, at der hér er noget, som det er værd at tage alvorligt. Parallellerne i visdomslæren hos Jesus og Buddha øger kort sagt begge troværdighed.

Religiøs mangfoldighed behøver ikke at fremkalde skepsis, men kalder på en vågenhed: ”Her siges noget meget vigtigt”. Så henter man sin livsvejledning i den grundholdning, der ligger bag ordene ”Du skal elske din næste som dig selv”, og begiver man sig på vandring ad denne vej, vil der åbne sig et landskab med mange stier, og der vil - tror jeg - vise sig et rejsefællesskab – med både ham, der i sin tid taltet ordene, og med den øvrige menneskehed.

Peter Ruge
www.peterruge.dk